
Granskningsrapport

Granskning av delårsrapport 2015

Bollnäs kommun

*Dennis Hedberg
Helena Carlson
Johanna Kemppainen
Micaela Hedin*

Oktober 2015

Innehållsförteckning

1	Sammanfattande bedömning	1
2	Inledning	3
2.1	Bakgrund	3
2.2	Syfte, revisionsfrågor och avgränsning	3
2.3	Revisionskriterier	3
2.4	Metod	4
3	Granskningsresultat	5
3.1	Rättvisande räkenskaper och god redovisningssed	5
3.2	Resultatanalys	5
3.3	Nämndernas budgetuppföljning och prognos	6
3.4	God ekonomisk hushållning	7
3.4.1	Finansiella mål	7
3.4.2	Mål för verksamheten	8

1 Sammanfattande bedömning

PwC har på uppdrag av kommunens förtroendevalda revisorer översiktligt granskat kommunens delårsrapport för perioden 2015-01-01 – 2015-08-31. Uppdraget ingår som en obligatorisk del av revisionsplanen för år 2015.

Syftet med den översiktliga granskningen är att ge kommunens revisorer ett underlag för sin bedömning av om delårsrapporten är upprättad i enlighet med lagens krav och god redovisningssed samt om resultatet är förenligt med de mål som kommunfullmäktige fastställt. Revisorernas uttalande avges i den bedömning som de avlämnar till kommunfullmäktige i samband med att delårsrapporten behandlas.

Resultatet för perioden är 64,6 mnkr (19,1 mnkr), vilket är 45,5 mnkr högre än motsvarande period föregående år. Prognosen för helåret pekar mot ett resultat om 31,3 mnkr. Bedömningen i delårsrapporten är att balanskravet kommer att uppfyllas.

Utifrån vår översiktliga granskning gör vi följande bedömningar:

- delårsrapporten är i huvudsak upprättad i enlighet med lagens krav och god redovisningssed i övrigt. Detta innebär bland annat att den omfattar förvaltningsberättelse, resultaträkning, balansräkning, nämndernas redogörelser samt en prognos över förväntat utfall för helårsresultatet. En avvikelse sker dock avseende god redovisningssed gällande efterlevnad av komponentavskrivningar av kommunens materiella anläggningstillgångar (RKR 11.4).
- delårsrapporten omfattar en avstämning av, fullmäktige fastställda, finansiella mål. Vi bedömer att delårsresultatet är förenligt med de tre finansiella målen. När det gäller årsprognosen gör kommunstyrelsen bedömningen att endast ett mål kommer uppfyllas. För målet om köptrohet råder oklarhet om jämförelse gentemot tidigare perioder ger en riktig bild. Vi bedömer, utifrån lämnad prognos att det prognostiserade resultat delvis är förenligt med de finansiella målen som fullmäktige fastställt i budget 2015.
- det finns en redovisning av måluppfyllelse för kommunfullmäktiges beslutade övergripande verksamhetsmässiga mål i delårsrapporten. Vi bedömer att måluppfyllelsen är svag då endast 2 av 9 mål bedöms vara uppfyllda. Det är väsentligt att kommunstyrelsens arbete med utveckling av styrmodellen skapar förutsättningar för en långsiktig strategisk målstyrning.
- nämndernas prognosavvikelse mot budget gällande nettokostnaderna är -15,5 mnkr för helåret. Avvikelsen har minskat jämfört med de två senaste åren vilket är positivt. Det är mycket viktigt att fortsätta det långsiktiga arbetet med att anpassa verksamheterna till de ekonomiska ramarna inom nämndernas verksamheter. Det är väsentligt att beslutade/föreslagna åtgärder genomförs och kompletteras med ytterligare åtgärder om så krävs.

Även om kommunen bedömer att balanskravet för helåret klaras, bedömer vi att Bollnäs kommun står inför stora budgetanpassningar de närmaste åren. Vi har tidigare konstaterat att politiska beslut behövs för att finansiera den framtida välfärden. Det är väsentligt att kommunen framåt efterlever Kommunallagens krav på god ekonomisk hushållning.

För budgetprocessen för 2017-2019 behövs en mer långsiktig planering, t ex till 2030 och långsiktighet behöver politiskt prioriteras. Befintliga framtida resurser behöver skapa förutsättningar för att möjliggöra politiska prioriteringar i linje med visionen och målstyrningen för hela koncernen.

Vi vill fortsatt understyrka att det är väsentligt att den fortsatta politiska processen i kommunstyrelsen gällande budgetanpassning av kommunens verksamheter, skapar förutsättningar för långsiktig hållbar välfärdsstrategi.

Vi ser positivt på utvecklingen att delårsrapporten, då den jämfört med tidigare år även omfattar sammanställd redovisning. Det är också positivt att verksamhetssystemet Stratsys har skapat förutsättningar att delårsrapporten nu är mer lättläst än tidigare och återrapporteringen från både styrelse, nämnder är mer strukturerad och enhetlig. Även redovisningen av kommunfullmäktiges övergripande mål har förbättrats.

2 Inledning

2.1 Bakgrund

Kommuner är enligt den kommunala redovisningslagen (KRL), skyldiga att minst en gång om året upprätta en särskild redovisning (delårsrapport) för verksamheten från årets början.

KL 9 kap 9 a §

Revisorerna skall bedöma om resultatet i delårsrapporten som enligt 8 kap. 20 a § skall behandlas av fullmäktige och årsbokslutet är förenligt med de mål fullmäktige beslutat. Revisorernas skriftliga bedömning skall biläggas delårsrapporten och årsbokslutet.

Revisorernas bedömning av delårsrapporten ska grundas på det ekonomiska resultatet och uppfyllelsen av fullmäktiges mål för ekonomi och verksamhet.

2.2 Syfte, revisionsfrågor och avgränsning

Granskningen syftar till att översiktligt bedöma om delårsrapporten ger svar på följande revisionsfrågor.

- Har delårsrapporten upprättats enligt lagens krav och god redovisningssed?
- Är resultaten i delårsrapporten förenliga med de av fullmäktige fastställda finansiella målen, d.v.s. finns förutsättningar att målen kommer att uppnås?
- Är resultaten i delårsrapporten förenliga med de av fullmäktige fastställda målen för verksamheten, d.v.s. finns förutsättningar att målen kommer att uppnås?

Granskningen har planerats och genomförts ur ett väsentlighets- och riskperspektiv för att i rimlig grad kunna bedöma om delårsrapporten ger en rättvisande bild.

Granskningen är översiktlig och omfattar därför att bedöma ett urval av underlagen för den information som ingår i delårsrapporten. Då vår granskning därför inte varit fullständig utesluter den inte att andra än här framförda felaktigheter kan förekomma.

2.3 Revisionskriterier

Kommunstyrelsen är ansvarig för upprättandet av delårsrapporten som enligt 8 kap 20 a § KL ska behandlas av kommunfullmäktige.

Granskningen av delårsrapporten innebär en bedömning av om rapporten följer:

- Kommunallagen och lag om kommunal redovisning
- Rådet för kommunal redovisnings rekommendation 22 samt god redovisningssed i övrigt
- Fullmäktigebeslut avseende god ekonomisk hushållning

2.4 Metod

Granskningen har utförts genom:

- Intervjuer med berörda tjänstemän
- Analys av relevanta dokument
- Översiktlig granskning och analys av det siffermässiga bokslutet per 2015-08-31 samt av resultatprognosen för året
- Översiktlig analys av verksamhet och ekonomi i den omfattning som krävs för att bedöma om resultatet är förenligt med de av fullmäktige fastställda målen

Granskningen är inte lika omfattande som granskningen av årsredovisningen utan mer översiktlig. Granskningen är dessutom mer inriktad på analytisk granskning än på substansgranskning.

Rapporten ska faktagranskas av personal på ekonomikontoret.

3 Granskningsresultat

3.1 Rättvisande räkenskaper och god redovisningssed

Den upprättade delårsrapporten omfattar perioden januari – augusti, vilket är i överensstämmelse med lag om kommunal redovisning, där det sägs att delårsrapporten ska omfatta minst sex och högst åtta månader. Resultatet för perioden uppgår till 64,6 mnkr.

Delårsrapporten består av en förvaltningsberättelse samt resultaträkning, balansräkning, noter, redovisningsprinciper och sammanställd redovisning. Innehållet uppfyller därmed krav enligt lag och god kommunal redovisningssed

Vi har granskat ett urval poster bl.a. avseende periodiseringar som är gjorda i samband med delårsrapporten. Vi bedömer att väsentliga poster i stort har periodiserats rätt.

Från och med 2014 finns ett specifikt krav på komponentavskrivning av kommunens materiella anläggningstillgångar (RKR 11.4). Nya investeringar komponentindelas, men inga åtgärder har vidtagits avseende tidigare års investeringar. Inga åtgärder avseende äldre investeringar har påverkat resultat- eller balansräkning under 2015 vilket vi tycker är otillräckligt i förhållande till god redovisningssed. Bedömning av resultateffekten av övergång till komponentavskrivningar saknas.

Bedömning

I vår översiktliga granskning har det, *med reservation för det som beskrivs i ovan*, inte framkommit några omständigheter som tyder på att kommunens delårsrapport är upprättad i strid med lagens krav och god redovisningssed i övrigt.

3.2 Resultatanalys

Prognosen för helåret pekar på ett positivt resultat, 31,2 mnkr, vilket är 21 mnkr bättre än budgeterat. Avvikelsen kan i första hand förklaras av:

- Verksamhetens intäkter avviker med + 17 mnkr mot budget. Det beror främst på återbetalning av premier från AFA om 13,5 mnkr.
- Finansnettot ligger i prognosen 17 mnkr bättre än budgeterat, framförallt beroende på reavinst vid försäljning av värdepapper samt att ränte-kostnaderna förväntas bli lägre än budget då beräknade investeringar kommer igång senare än beräknat.

I nedanstående tabell redovisas utfallet för de första åtta månaderna 2015, prognos för utfallet för året samt prognosens avvikelse mot budget.

Resultaträkning mnkr	Utfall delår 2014	Utfall delår 2015	Prognos 2015	Avvikelse mot budget
Verksamhetens intäkter	262	286	331	17
Verksamhetens kostnader	-1 119	-1 143	-1 676	-1
Avskrivningar	-40	-43	-64	-3
Verksamhetens nettokostnader	-897	-900	-1 409	13
Skatteintäkter	660	684	1 026	-9
Generella statsbidrag och utjämning	249	258	388	
Finansiella intäkter	8	23	28	12
Finansiella kostnader	-1	-1	-2	5
Årets resultat	19	64	31	21

Årets prognostiserade balanskravsresultat är positivt. Därmed är bedömningen att årets utfall inte kommer leda till krav på återställning.

Även om kommunen bedömer att balanskravet för helåret klaras, bedömer vi att Bollnäs kommun står inför stora budgetanpassningar de närmaste åren. Vi har tidigare konstaterat att politiska beslut behövs för att finansiera den framtida välfärden. Det är väsentligt att kommunen framåt efterlever Kommunallagens krav på god ekonomisk hushållning.

För budgetprocessen för 2017-2019 behövs en mer långsiktig planering, t ex till 2030 och långsiktighet behöver politiskt prioriteras. Befintliga framtida resurser behöver skapa förutsättningar för att möjliggöra politiska prioriteringar i linje med visionen och målstyrningen för hela koncernen.

Vi vill fortsatt understyrka att det är väsentligt att den fortsatta politiska processen i kommunstyrelsen gällande budgetanpassning av kommunens verksamheter skapar förutsättningar för långsiktig hållbar välfärdsstrategi.

Vid granskning av räkenskaperna har framkommit att Bollnäs kommun, tillsammans med övriga borgenärer har infriat borgen gentemot Samkraft AB. Infriandet uppgår till 8,1 mnkr vilket framgår av kapitlet *Kommunens ekonomi*. Effekten har inte belastat resultatet för perioden. Värdet på regressfordran mot Samkraft AB är osäker och avhängigt vad som kommer att hända med bolaget.

3.3 Nämndernas budgetuppföljning och prognos

Utfall, budget och prognosen för nämndernas driftredovisning 2015 visas i nedanstående tabell:

Driftredovisning per nämnd, mnkr	Utfall augusti	Budget 2015	Prognos helår	Budget avvikelser
Kommunfullmäktige	-2 055	-3 389	-3 389	0
Revision	-816	-1 517	-1 517	0
Valnämnd	-15	-21	-21	0
Överförmyndare	-3 367	-3 788	-3 973	-185
Kommunstyrelsen	-60 306	-94 514	-94 514	0
Teknik & fritidsnämnd	-53 338	-94 342	-92 212	2 130
Kulturnämnd	-26 487	-41 247	-41 247	0
Barn- & utbildningsnämnd	-338 311	-535 812	-553 287	-17 475
Socialnämnden	-390 553	-581 250	-581 250	0
Miljö & byggnämnden	-12 337	-19 707	-19 707	0
Osprelbokade fakturor	-949			0
Summa nämnderna	-888 534	-1 375 587	-1 391 117	-15 530
Finans	953 128	1 385 812	1 422 386	36 574
Årets resultat	64 594	10 225	31 269	21 044

Avvikelsen i prognosen mot budget är negativ för nämnderna, totalt -15,5 mnkr.

Den negativa avvikelsen är främst hänförlig till Barn- och utbildningsnämnden, vars prognos visar på ett underskott om -17,5 mnkr. I nämndens redogörelse saknar vi en redogörelse för orsakerna till underskottet. Teknik- och fritidsnämnden prognostiserar ett överskott, medan övriga nämnder i huvudsak prognostiserar ett utfall i nivå med budget.

Underskott för Barn- och utbildningsnämnden är hänförligt till områdena gymnasieskola, särskola, Komvux/högskola samt övriga kostnader.

Bedömning

Även om driftredovisningen visar en avsevärt mindre avvikelse från budget jämfört de senaste två åren (det framför allt är Socialnämnden som i delårsbokslutet visar ett bättre resultat) är det mycket viktigt att fortsätta det långsiktiga arbetet med att anpassa verksamheterna till de ekonomiska ramarna inom nämndernas verksamheter. Det är väsentligt att beslutade/föreslagna åtgärder genomförs och kompletteras med ytterligare åtgärder om så krävs.

3.4 God ekonomisk hushållning

3.4.1 Finansiella mål

I delårsrapporten görs en överskådlig avstämning mot kommunens finansiella mål som fastställts i budget 2015:

Finansiellt mål, fastställt av fullmäktige i budget 2015	Mål	Utfall per augusti	Prognos 2015	Måluppfyllelse, styrelsens bedömning
Uppvisa ett ekonomiskt överskott	Det årliga överskottet ska uppgå till 1 % av skatteintäkter och generella statsbidrag.	+ 64 mnkr	+ 31 mnkr	Uppfylls för perioden & prognosen
Självfinansiera investeringar	100 % av kommunens investeringar ska finansieras med egna medel.	Nettoinv uppgår till 20 mnkr	133 mnkr	Uppfylls för perioden & Uppfylls inte för helåret
Förbättra köptrohet inför kommunens ramavtal	Köptroheten skall öka jämfört med föregående år	Ökat	Ökat	Finns en osäkerhet om jämförelsen är korrekt

Vi delar kommunstyrelsens bedömning att resultat- och investeringsmålet uppfylls för perioden. Kommunstyrelsen redogör för ett positivt utfall samt prognos för köptrohetsmålet, men poängterar osäkerheten i framtaget material. Slutligen instämmer vi i kommunstyrelsens prognos att ett av de finansiella målen kommer uppfyllas.

Bedömning

Vår översiktliga granskning visar på att prognostiserade resultat är delvis förenligt med de finansiella målen som fullmäktige fastställt i budget 2015.

3.4.2 Mål för verksamheten

Kommunen använder en modell med balanserade styrkort där styrelse/ nämnder och bolag ska upprätta styrkort som harmoniserar med kommunens övergripande mål. Målen skall kopplas till resurser och styrningen ska präglas av ett helhetstänkande dvs. kommunens bästa är överordnat de olika verksamheternas behov.

Dessa styrkort presenteras i delårsrapporten i respektive styrelse och nämnds verksamhetsberättelse. Redovisningen av styrkorten följer uppdelningen Målet uppfyllt, Målet delvis uppfyllt, Målet ej uppfyllt samt Ingen mätning gjord. För bolagen finns redovisningar av måluppfyllelse, investeringar och framtidsbedömning.

I kommunstyrelsens styrkort för 2015 finns 9 verksamhetsmål. 2 mål bedöms vara uppfyllt, 2 delvis uppfyllt, 1 ej uppfyllt och för 4 mål har ingen mätning skett vid delåret.

Bedömning

Vi bedömer att det finns en redovisning av måluppfyllelse för kommunfullmäktiges beslutade övergripande verksamhetsmässiga mål i delårsrapporten. Vi bedömer att vidare att måluppfyllelsen är svag då endast 2 mål bedöms vara uppfyllt för delåret.

2015-10-01

Dennis Hedberg
Projektledare

Micaela Hedin
Uppdragsledare